

Dealing with the real stuff

Tools voor het ontwerpen van vakoverstijgend
burgerschapsonderwijs door de integratie van
de vakken maatschappijleer en CKV

Nathalie Roos

2020

Kan onderwijs, geïnspireerd op de werkwijze van activistische kunstenaars, naast tot bewustzijn over maatschappelijke problemen, leerlingen inspireren tot het bieden van weerstand tegen situaties waar zij het niet mee eens zijn? Dit is de vraag die als uitgangspunt dient voor het onderzoek *Dealing with the real stuff*; een ontwerponderzoek waarin de onderzoeker, in samenwerking met een docent kunst, een docent maatschappijleer en een activistische kunstenaar, een lessen-serie heeft ontworpen waarbinnen leerlingen in het voortgezet onderwijs kennismaken met het werk en de werkwijze van activistische kunstenaars en waarin de vaardigheden kritisch denken en weerstand bieden centraal staan. Het onderzoek resulteerde in ontwerpcriteria voor het ontwerpen van vakoverstijgend burgerschapsonderwijs door de integratie van de vakken maatschappijleer en CKV.
Lees het onderzoek.

ONTWERPMODEL DEALING WITH THE REAL STUFF

FASE 1

Verbinden met eigen ervaringen, overtuigingen en betrokkenheid

Richtlijnen voor de docent

- Aansluiten bij de eigen kennis, ervaring en leefwereld van de leerling
-

FASE 2

Verbreden naar grote, maatschappelijke onderwerpen

Richtlijnen voor de docent

- Grote, maatschappelijke problemen verbinden aan persoonlijke voorbeelden uit de directe omgeving door actieve gespreksvoering.
 - Het werk van maatschappelijk geëngageerde kunstenaars tonen om te bespreken hoe zij complexe, maatschappelijke vraagstukken verbeelden en verbinden aan persoonlijke ervaringen en/of publieke acties.
 - Een activistische kunstenaar in de klas introduceren.
-

FASE 3

Onderzoeken van maatschappelijke vraagstukken

Richtlijnen voor de docent

- Onderzoekende vragen stellen zodat leerlingen aanvullende informatie verzamelen over de maatschappelijke vraagstukken die aan hun actie ten grondslag liggen
 - Leerlingen in gesprek laten gaan met elkaar en met anderen over maatschappelijke vraagstukken.
 - Leerlingen artistieke vormen actief laten onderzoeken.
-

FASE 4

Ontwerpen en uitvoeren van kunstzinnige activistische acties

Richtlijnen voor de docent

- Leerlingen kritisch na laten denken over vertaling ideeën/visie naar een daadwerkelijke actie
 - Leerlingen aanmoedigen balans te zoeken tussen esthetische doelen en activistische intenties
 - Mogelijke reacties bespreken van publiek
 - Leerlingen begeleiden bij het uitvoeren van de acties
 - Leerlingen stimuleren in gesprek te gaan met het publiek tijdens de uitvoering van hun actie
 - Nagesprek met leerlingen om te reflecteren op ervaringen en reacties
 - Beschrijf eens hoe dat voelde/hoe dat eruit zag/waarom je dat dacht?
-

